

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravičitev
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom posiljevanje
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na Dunajski cesti
št. 15 v Medijatovi hiši.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Po slavnosti!

Z Goriškega, 18. septembra.
(Izvirno poročilo.)

Sklenivši prepričati se, kako bodo Slo-
venci na Goriškem sprejemali presvitlega ce-
sarja, obhodil sem samosvojec poslednje dni
pred dobodom cesarjevimi vso soško dolino in
ogledal sem si zlasti glavne postaje cesarjeve.
Česar nisem videl, sem o tej priliki pa izvedel,
in hočem tu nekaj glavnih strani omeniti.

Gledé priprav in lepote je slovenski
narod na Goriškem vse storil, kar je v njegovi
materijalni moči, da bi cesarja spodobno in
vredno sprejel. Trgi naši po soški dolini in
tudi na Krasu so v tem pogledu možno še
več pokazali, nego je bilo v njih moči. Pa
tudi naše vasice, celó najmanjše so se hotele
ponašati vsaj z enim slavolokom, tako da se
je moral potovalec čuditi veliki skrbnosti na-
rodovi. Hiše in hišice pa so ti čedno olepšali,
da je moralo veselje človeka ganiti, videti,
s kakim veseljem se je ljudstvo pripravljalo.
Kjer so mogli, so šli pred te dni visoko v hribe
kresove napravljati, da bi z velikanskimi ognji
dan cesarjev slavili. Ko pa je cesar prestopil
na primorsko mejo, se je nebo kisló držalo;
istega in drugega dne je dež skoro nepretrgoma
lil; ali narod se ni ustrašil ne razpoklin, ne
strmin, ne potokov hudournikov. Privrel je iz
naj bolj oddaljenih zakotij z mladim in stari-
m, šibkim in nežnim tje k reki Soči ob poti, koder
bi mogel ljubljene deželne Očeta videti
in pozdraviti. V trgih se ve da se je največ
ljudstva nakopičilo, kjer je bilo možno vla-
darja par minut gledati, ali ljudstvo se je
ustavljalo v večih kupih in vrstah tudi povsod
ob glavni cesti; in ni se slepilo. Kjer je videl
cesar kopico ljudstva, v dežji čakajočega, usta-
vil je svojo kočijo, izstopil je in ljudstvo na-
govoril, in če je ljudstvo nemo ostalo, pristopil
je vsaj k deklicam ter odjemal jim po njih
namenu in v njih največa radost sam cvetlice
iz rok, stopil zopet v kočijo in z rokami ljud-
stvo odzdravljaj. To so bili neizbrisljivi tre-
nutki našemu narodu, ki je solze veselja pre-
takal nad ljubeznivostjo presvetlega cesarja.
Kjer pa je narod zbran čakal pri slavolokih,
tu je cesar izstopil in zastopnike tudi nago-
voril. Popraševal je po razmerah dotičnih kra-
jev in po legi zemlje že sam odgovoril, uga-
nivši, da je narod ubožen ali da se še more
preživiti.

Taka je bila cela pot po soški dolini, ce-
sar je narodu v korist prekorščil določbe pro-
gramove, in narod vé zdaj s hvaležnostjo o tej
koncesiji pripovedovati. Župani naši so po večih
krajih cesarja nagoovarjali v nemškem jeziku.
Namestnik Depretis se je osebno trudil po
soški dolini, da je župane prigovarjal, naj si,
po škorcevo, zabijejo par besed nemških v
glavo, da bi cesar menil, kako se sme soška
dolina ponašati z nemščino. In nekteri župani,

drugače poštene duše, so se udali neopravi-
čenim in terorističnim zapovedim tržaške ob-
lastnije višega in spodnjega reda. Cesar se ve
da je v nekterih krajih zastopnike naše sam
slovenski nagovoril in sicer takó, da se bodo
celo svoje življenje blamaže sramovali, s ka-
teró so hoteli narod onečastiti in svet o slo-
venskih razmerah na Goriškem — slepiti!
Bar. Depretis je pa tudi za svoj trud kako
grenko prestal, in prepričani smo že danes,
da njegov trud, „nemški“ značaj naših krajev
cesarju kazati, je bil več nego neuspešen.
Kajti izključno slovensko pozdravljenje od
zbrabega ljudstva je cesarja prepričalo, da pri-
uas biva narod slovenski, in kjer bi bil on
dvomil o tem, je dobil tu in tam še pozitivna
spričevala in potrjila, da soška dolina ne pozna
drugega prebivalstva nego slovenskega. Hvala
Bogu, da je tako! Slovenski župani pa, ki so
se dali strahovati se že danes kesajo, da so
bili mevže, zlasti gledé na to, da je bil, cesar
posebno prijazen nasproti onim županom, ki
so ga pošteno slovenski nagovorili! Tako
se je zgodilo v Volčah, lepi vasi nasproti tol-
minkemu trgu in v Solkanu, pol ure nad
Gorico. V poslednji župniji je cesarja posebno
ganilo, da ga je tamošnji duhovni pastir krepko
in pošteno slovenski nagovoril. Tu, kakor
drugod, se je posebno rad z duhovščino po-
govarjal; imel je za vsako duhovnijo prijazno
besedo, in videlo se mu je, kako čuti vrednost
prave duhovščine, ne motimo se, če rečemo —
za Slovensko, tudi narodne duhovščine. Kdor
naš položaj na Primorskem pozna, sprevidi
oceno naše opomnje.

Pa da ne pozabimo Depretisa tudi na
drugo stran, je bil on takó možki, da je še
v poslednjem hipu Bovčane grajal, češ, da so
preveč narodnih zastav razobesili. In stra-
hopetneži so hitro sneli s svojih hiš, kar je
bilo narodnih znamenj. Vendar v čast Bovčan-
om moramo poročati, da vsi se niso vdali.
Ko bi bili župani pravi možaki, ne zbalí bi
se bili ne Depretisa, ne njegovih podložnih
zapovednikov.

Goriška „Soča“ je župane dovolj jasno
in krepko podučevala, kakó naj se ravna-
jo občinski zastopniki in ljudstvo. Ljudstvo je
slušalo, županom so bile poštene besede — z
malimi, srečnimi izjemami — bob v steno.
Na Primorskem smo sploh zelo nesrečni tudi
zarad slovenskih listov; v tem ko se drži go-
riški list dosledno in možato opozicije nasproti
Depretisa, se tržaški list vsak teden preobrača,
in za kulisami doživi vsak hip novo britko
skušnjo, slovenskemu narodu na Primor-
skem v občo škodo. Tržaški list, odjenjiv proti
Depretisu, s svojim nesrečnim vodstvom po-
kvari tudi naše župane, ker ima med svo-
jimi odborniki take možé, ki so od vlade
od nekdanj odvisni in se ne morejo zarad pri-
vatnih razmer in dobičkov ganiti. Pa pustimo
danes to nesrečno poglavje, ki se mora raz-

širiti, ako hoče slovenski narod enkrat izve
deti, kakó ljudstvo v Trstu vodijo in tem vod-
nikom kratkovidneži celó v slovenskem dne-
vniku ostentativno sekundujejo.

Na Goriškem imamo tudi brez županov
neznačajnike, kukavice, ki vsak dan na narodno
škodo svoj plašč spreobračajo. Slavnostni
odbor goriški imel je samo dva slovenska za-
stopnika, vsi drugi so bili ali Lahi, ali pa
zvesti pristaši Depretisove politike, vsi pa
nasprotniki slovenske narodnosti, slovenskega
gibanja. V tem odboru se je edini dr. Jos.
Tonkli ustavljal sklepom, ki so Slovence
preziralí ali pa v kot potiskali. Narodni in
plemeniti dr. Abram, tudi ud tega odbora, pa
v našo žalost je bolehen in vsled fizične sla-
bosti zaostaja tudi njegovo duševno brepenenje,
ker se na zunaj ne ustavlja energično, kakor
zahteva njegovo gotovo vselej narodno prepri-
čanje. Ta slavnostni odbor tedaj je bil močno
osupnjen, ko je „Soča“ brezozirno spominjala
na žalostne dogodke ob prihodu cesarjevem
l. 1875 v Gorico; „Soča“ je odločno povdar-
jala spremembo časa in novo dobo dunajske
Taafejeve vlade, katera ne dopušča, da bi se
slovenska narodnost žalila, kakor leta 1875,
ko so ob prihodu cesarjevem slovenskim ob-
činam v predmestjih goriških žandarji jemali
narodne slovenske zastave. Takó se ne sme
več goditi, je goriški list pred par tedni od-
ločno zatrjeval, in goriški slavnostni odbor je
bil vsled tega v veliki stiski; ali je morda imel
enake naklepe kakor 1875! Takoj je začel
prašanje razpravljati, in ker se je dr. Tonkli
odločno ustavljal neprijaznim in krivičnim na-
meram, nasproti Slovincem, začeli so ti od-
borniki zvičajno slovenskim županom prigov-
arjati, naj bi pač slovenske zastave doma
pustili, pa došli v Gorico samo s cesarskimi in
deželnimi zastavami. Povod zunanji, pa
lažjavi, jim je bil, da bi drugače italijansko
narodnost Slovinci razdražili, ko bi mi prišli
s slovensko zastavo v mesto. Hoteli so toraj
tudi sedaj pravo položje pačiti pred plemeniti
gosti, ker so, opravičeno ali neopravičeno,
hotelí tajiti prave razmere. Irredento so sami
v tem priznavali, pa z druge strani bi jo bili
cesarju radi sami prikrili. To so možaki, v
popolnem soglasji z Depretisovo politiko, ki
je tudi hotel Irredento zakrivati, dokler ni
bomba počila ob odprtji tržaške razstave o
priliki navzočnosti cesarjevega brata. Z druge
strani pa so hoteli Slovence zatreti, da bi ce-
sar mislil, kakor da bi vsaj v goriški okolici
Slovencev ne bilo. Žalostno je, da so ti junaki
tržaške politike tudi plemenitega Coroninija pre-
govorili in celó zlorabili s tem, da je sloven-
ske župane goriške okolice k sebi povabil in
jim začel pojasnovati neoportunnosti — zarad
ljubega miru — tedaj neprilichnost slovenskih
zstav slovenskih občin!

Najžalostneje je še to, da so dobili slav-
nostni odborniki slovenskega možičeljna, ki je

šel med Slovence v slovensko-goriško okolico isti posel opravljat, katerega so bili izročili, grofu Coroniniju. Oni možicelj, poznan po Goriškem kot kameleon, ima vendar tak jezik, da mu grejo tu pa tam še narodni župani na litanice ob mnogih prilikah, ko gre delati na škodo narodnosti slovenski. Pa žalibog ima Goriška takó malo vzbujenih in tako malo agitatoriških moči, da še odločni narodnjaki ne vedó, kako bi se rešili škodljivih kukavic!

Goriška „Soča“ je neki za omenjene nakane vedela; zato pa je kljubu tem zlahtnim naklepom še poslednji hip slovenske župane opominjala, naj se ne udajo, ker kaznovati jih ne morejo. Ali možaki slovenski, kakor smo vzroke opisali, imajo večí čút strahu nego pravice, in tako so se vklanljale cesarju na goriških Rojicah slovenske občine od kraja do konca edino le v cesarskih ali deželnih barvah z zastavami. Edino slovenska društva so se ta pot ohrabrila, se navsota goriške „Soče“ še držala in došla na goriške Rojice 13. sept. poklonit se presvitemu cesarju s slovenskimi trobojnicami. Slava društvom!

Slavnostni odbor goriški je pa tudi drugače Slovence preziral. Društev v programu še omenil ni, in vabil je edino slovensko čitalnico goriško, pa ne kot tako, ampak, da bi dala pevcev za zbor na ljudski veselici. Edino, česar oni odbor ni mogel ubraniti, je bila vdeležitev slovenskih društev z narodnimi zastavami pri bakljadi na večer dohoda cesarjevega. Drugi dan pa je marširala zastava goriške čitalnice samo kot vodnica pevcev; pa tudi te koncesije bi ne bili Slovenci dosegli, ko bi ne bili oni edini odbora rešili iz zadrega.

Lahi, italianissimi namreč niso hoteli petja udeležiti se: izgovarjali so se, kakor da bi ne imeli moči, o tem ko so 8. in 9. t. m. izlete in slovesnosti imeli s svojimi kori (pevskimi zbori), kakor so v irredentovski list „Indipendente“ ne samo širokoustno, ampak tudi demonstrativno poročali. Slovencev pa je bilo med 197 pevci najmanj 170! Od 27 ostalih so spadali nekteri k nemškemu pevskemu društvu, eni pa k učiteljem iz Lahov (Furlanije), iz Gorice pa ni bilo nobenega Laha zraven! Slovenci so morali peti tudi laški, in sicer 2 laški pesmi; drugače bi sploh ne bili smeli peti. Torej zopet terorizem slavnostnega odbora! Slovenci so se vdali v osodo, samo da so se s slovensko pesnijo cesarju poklonili. Cesar je pevce pohvalil za izvrstno izvršbo toček, zlasti pa tudi znanemu slovenskemu pevovodju A. Hribarju, ki je s par vsjami dosegel, da so slovenska grla cesarja popolnem zadovoljila in razveselila. Slovenci so prepričani, da bo svet to naše položje izvedel, in zato so toliko rajši se vdali, da si jim je kri vskípela v glavo zaradi strahovanja in preziranja.

Nu, pa narod slovenski se je maščeval na Rojicah pričo cesarja; pozdravljaj ga je iz tisoč in tisoč grl z lastnim živio! Prepričal se je cesar, kdo tudi v Gorici in goriški okolici prebiva v veliki večini. In to nam je v tolažbo, tembolj, kolikor se je moral ob isti priliki vsakdo prepričati, da vse strahovanje to pot ni nič pomagalo.

Še nekaj! Slovenske čitalnice se niso smele cesarju kot take po deputacijah poklanjati; to je bil zopet namen, svetu dokazovati, kakor da bi Slovenci nobene organizacije ne imeli, ali da jih sploh ni. Na Bovškem so pa še takó kratkovidni, da verujejo še danes, kakor da bi bili samo po pozabljivosti čitalnico prezrli, o tem ko so bili tudi še drugod

nalašč takó kratkega spomina, da so pozabili ravno na čitalnice slovenske in ne samo na bovško. Saj je predsednik kanalske čitalnice samo vsled rekurze ali še celo s posebno prošnjo dosegel, da je smel z deputacijo pred cesarja stopiti, ki je bil vesel, da društvo že več let obstaja in dobro vpliva na narod domači. V Gorici pa so hoteli slovensko čitalnico tudi prezreti ali „pozabiti“; samo dr. Jos. Tonkli je z mežatim zahtevanjem prodri, da so njemu kot predsedniku političnega društva „Sluge“ in čitalnici goriški dovolili poklonitev, s posebnimi deputacijami. Čudno se nam pa zdi postopanje odbora goriške čitalnice; v tem ko so se drugod trudili, da bi v deputacijah se predstavili, vsaj po 3 ali 4 udje, je goriška čitalnica odposlala samo predsednika čitalničnega, in vendar je vsžno, da se predstavljamo v množnem številu, kjer nam je le prilika dana. Mudil sem se v Gorici 3 dni in tu sem poizvedel, da šteje goriška čitalnica okoli 140 udov samo inteligence, in ti naobraženci so opustili priliko, v večem številu s posebno deputacijo cesarja pozdraviti. Nam očitajo ravno na Primorskem, da naš narod reprezentuje samo dekile in hlapce; toliko večja dolžnost je bila, da bi se bila ravno inteligenca slovenske goriške čitalnice pokazala in poklonila cesarju v večem številu! Ali je pa morda res, kar v mestu govoré in sem tudi jaz slišal, da je predsednik goriške čitalnice ob priliki svojevoljno postopal in da je ta sklepe čit. odbora, ki je bil odločil več udov za deputacije, kar prezri? Eden ali dva uda, zato odločena, se neki nista mogla udeležiti; kaj pa ni bilo o tem slučaju predsedniku dolžnost, namestnike iz društva pridobiti si? Vsekako mora biti v vsem tem nekaj nepravilnega, nekoretnega. Goriško slovensko brajno in podporno društvo se je pa moško držalo, in je, kakor sem slišal, odposlalo večo deputacijo pred cesarja, ki je svojo naklonjenost društvu izrazil in ob enem željo izrekel, da bi se taka in društva sploh med Slovenci v večem številu množile! Dobro, dobro, preblagi deželni Oče! Tvoj nasvet si hočemo zapomniti, Ti vsaj veš, da nam dobro želiš, in Ti veš, da nam društva, pošteno osnovana, življenje dušno in gmetno samo pospešujejo.

Konečno sem se v Gorici med narodnjaki silno veselil, ko sem jih videl navdušene; zlasti mi je dobro delo, videti tudi duhovščino v večem številu celó pri bakljadi, katere se je udeležila s slovenskimi društvi, in je potem zlasti in v prvi vrsti ravno ona v domači slovenski družbi rodoljube razveseljevala z narodnimi napitnicami in na čelu z navdušeno napitnico Francu Jožefu I., katerega prihod smo ravno slavili. Slava narodni duhovščini, naj se ji mlačneži pridružijo in naj jo o poštenih nsmenih po cesarjevih željah posvetni slovenski rodoljubi posnemajo:

Po vsem pa: Slava, trikratna Slava cesarju Francu Jožefu I!

Deželni zbor kranjski

imel je v petek 22. t. m. svojo 5. sejo. Gosp. deželni glavar grof Thurn je v pričetku seje poročal o sprejemu deputacije pri presvitem cesarju 17. t. m. omenjal svojega nagovora in odgovora cesarjevega, ki so ga poslanci stojé poslušali in z živahnimi živio-klici sprejeli zlasti naznanilo, da se hočejo cesar drugo leto vdeležiti naše deželne slavnosti. Omenjal je tudi, da je bila deputacija drugi dan predstavljena cesarici in cesarjeviču, ki sta se jako zanimala za naše deželne slovesnosti. Konečno je zbor

presvitemu cesarju in njegovi rodbini krepko zaklical trikratno slavo! — Prebere in potrdi se potem zapisnik zadnje seje in razdelé se odaekom nektere peticije in nekteri predlogi deželnega odbora. — Kaltenegger potem poroča o prošnji učitelja Ranta, da bi se še drugo leto na slapski šoli v Vipavi ponovil kmetijski poduk za ljudske učitelje. G. Rant hvali ta poduk, ki bode ostal vsem učiteljem v spominu. Vodstvo slapske šole pa je ravno nasprotno poročalo, rekši, da so se učitelji jako malo zanimali in da slabi vspeh nikakor ni v primeri s stroški, ki jih je dežela imela. Finančni odsek toraj nasvetuje, naj se prošnja g. Ranta odbije. Za poduk govori dr. Poklukar povdarjaje veliko korist, ki ga ta poduk za kmetijstvo ima. Zoper govori dr. Vošnjak, ki omenja, da ne bo dosti koristi itd. Dr. Poklukar njegove razloge zavrne in tudi Lavrenčič govori za ponovitev poduka. Poročevalec se s predlogom dr. Poklukarja strinja, toda le s pristavkom, da si mora deželni odbor po primernem potu preskrbeti poročstvo dobrega vspeha, zlasti s tem, da skrbno izbere obiskovalce. Ta predlog z veliko večino obvelja, ker tudi večina vstavoverne stranke glasuje zanj. — Potrdi se za tem proračun sadje- in vino-rejske šole na Slapu; potrebščine bo 7213 gl., zaklada pa 4980 gl. Primanjkljaj 2233 gl. 92 kr. se bode plačal iz deželnega zaklada. Tudi se deželnemu odboru naroči, da naj kolikor mogoče zabranjuje večje stroške, ob enem pa se zbor pridruži zahvali, ki jo je deželni odbor izrekel vladi za državno podporo 2000 gl. tej šoli. — Prošnja čebelorejcev iz Ribniške doline se reši s tem, da se prosilec odpiše, da občine od čebel ne smejo pobirati nobenih taks; ako bi jih pa vendar le pobirale, naj se čebelorejci v vsakem primerljeji posebej pritožijo pri deželnem odboru. Tudi se deželnemu odboru naroči, naj občinam naznani, da ne smejo drugih taks pobirati za občinske namene, kakor one, ki se nabajajo v dodatku k občinski postavi. G. deželni predsednik je pri tej priliki omenjal, da v sosedni deželi imajo postavo, ki pobiranje takih taks dovoljuje, Dežman pa je rekel, da so bili že l. 1863 sprožili pri nas tako postavo, da pa ni obveljala. — Prošnja občin Doleaj Logatec, Rovte, Šent Jošt, Trata in Žiri, da bi se cesta iz Žir v Logatec vvrstila med okrajne ceste in za podporo se po svetovni upravnega odseka izroči deželnemu odboru, da preiskuje, kako in kje bi se ta cesta najprimerneje izdelala, koliko bi stala itd; da preskrbi potrebne načrte, in da prihodnjemu deželnemu zboru poroča. G. deželni glavar grof Thurn podpira prošnjo, povdarja potrebo te ceste in nasvetuje dostavek, da se deželni odbor pooblasti omenjenim občinam za izdelavo načrta dati podporo; gospod deželni predsednik priporoča povdarjaje važnost te ceste iz vojaških ozirov, za katero bode zaradi tega morebiti tudi država kaj dovolila. G. Detala priporoča, naj se s to cestono prenglijo, ker ako se dela železnica iz Loke v Trat, bodo imeli ljudje priličnejši voziti na postajo v Žreh, kakor pa v Logatec. S prej omenjenim predlogom upravnega odseka se pri glasovanju sprejme tudi dostavek g. deželnega glavarja. Med obravnavo o tej zadevi predsedoval je deželnega glavarja namestnik g. Grasselli. — Potrdi se za tem račun gledišnega zaklada za l. 1881, in proračun za l. 1883, v katerem so dohodki nastavljeni s 3357 gid. 50 kr., stroški pa s 3141 gid. 36 kr. Tedaj bode ostajalo: 216 gid. 14 kr. Dalje se potrdi račun posilne delavnice za l. 1881

s sledečimi pristavki: 1. Deželnemu odboru se naroči, da porabi ves za 250 ljudi odločeni prostor. 2. Opravištvu posilne delavnice se pooblasti, da večja in dalje trajajoča dela prevzame, ako tudi nima dobrička pri tem, in da se za deželne naprave potrebne reči, delavci itd. preskrbé v posilni delavnici. 3. Deželni odbor se pooblasti po preteku pogodbe s sedanjim najemnikom živež za posilne delavce na lastne stroške preskrbljevati. 4. Deželni odbor naj preiskuje, bi se li sedanji magazin ne dal predelati v stanovanje za kontrolorja, kaka druga skramba pa obrniti za magazin. G. Robič nasvetuje, naj se določi, koliko sob in shramb naj kontrolorjevo stanovanje ima, pa ostane s tem predlogom v manjšini. Tudi se potrdi proračun posilne delavnice za l. 1883. Potrebščine bode 56145 gld., zaklade pa 46796 gld., tedaj bode primanjkovalo 9349 gld., ki jih bode treba plačati iz deželnega zaklada. — Potrdi se potem računski sklep normalno-šolskega zaklada za l. 1881. Dohodkov je bilo 174.338 gld. 73 kr., tedaj 24.893 gld. manj kakor je bilo v proračunu nastavljen. Zastankov je bilo koncem l. 1881 za imenovano leto 14.893 gld. 1 1/2 kr., za prejšnje leta pa 21.012 gld. 86 kr., tedaj skupaj 35.905 gld. 87 1/2 kr. Gledé teh zastankov se občini Sežani zbrise polovica, podružnice sv. Urha in kapelice sv. Elija se pa odpše ves. Drugim dolžnim občinam se bodo naložile priklade, ker se je pokazalo, da se zastanki drugače ne dajo iztirjati. — Prošnja ribarskega društva za podporo se reši s tem, da deželni odbor s 1. januarjem 1883, kot ud pristopi temu društvu in plačuje petkratno letnino. — Prošnja učitelja Malenška za zveksanje miloščine se izroči deželnemu odboru, ki naj v dogovoru z deželnim šolskem svetu miloščino primerno povikša. — Učitelju Žvaganu se dovoli starostna doklada. Po nasvetu viteza Kalteneggerja se seja potem ob 1 1/4 uri sklene. Prihodnja seja bo v ponedeljek 25. t. m.

Politični pregled.

V Ljubljani 22. septembra.

Avstrijske dežele.

Svitli cesar je bil v Gödölle, kamor se je bil vrnil iz Trsta 20 t. m. na kolodvoru prav slovesno sprejet.

Cesar so iz Miramare poslali c. k. namestniku pismo, v katerem izražajo svojo zadovoljnost nad sprejemom, kakor ga je napravila Gorica, Istra in Trst. Pet sto let je že minulo, odkar je Trst pri habsburški dinastiji, in svečanosti ravno minule kažejo, da je Trst vreden svojega naslova. Omenijo tudi razstave in napredka pri obrtu in umetnosti, katero ima oživetiti kupčija. Potem se deželam zahvaljujejo, ter jim zagotavljajo svojo cesarsko milost. Pri svojem odhodu iz Trsta so cesar dali za dobrodelne namene 6100 gld. Enako pismo so poslali celovškemu deželnemu predsedniku.

Delegacije so sklicane na 20. oktobra v Buda-Pešto.

Občno pozornost je vzbudilo, da je svitli cesar v dan 18. t. m. ko je bil navzoč pri odplavljenji ladje „Meduse“ nagovoril pred vsemi drugimi poslanci Nabrgoja, to so zapazil povsod, razlaga je poljubaa.

Predsednik državnega zbora, Poljak **dr. Smolka** je imenovan tajnim svetovalcem.

Zločinec, ki je vrgel bombo 2. t. m. se je najdel. Med sumljivimi osebami, ki so jih zaprli tiste dni, je bil tudi nek Contento. Ko se je med ujetniki zvedilo, da je Ober-

dank zaprt, mislil je Contento, sedaj ne morem prikrivati več svojega zločinstva, kajti izdal me bo kdo mojih pajdažev, raje se sam izdam. In to je tudi storil. Contento je prav na slabem glasu, njegov brat je bil pri poboju z nožem prebuden; mati mu je oseba slabe mravnosti. Bomba ni bila vržena iz nadstropja, marveč iz veže hiše št. 9.

Iz Lvova 18. sept. Seja deželnega zbora. Kulturni odsek nasvetuje, vlada naj dela na to, da se živina na meji ne bo z žarečim železom štempljala in naj se za zaznamovanje dobi kako drugačno, pripravnejše sredstvo. Vlado zastopovalec je rekel, da je vlada pripravljena ustreči deželnemu zboru in se hoče porazumeti z deželnim odborom.

Grč Tarnovski utemeljuje svoj nasvet, kar se tiče zidanja železnice iz Rzesova do gališkoruske meje. Deželni zbor je že l. 1872 obljubil pripomoči dati za to železnico. Nasvet se izroča železničnemu odseku 7 udov.

Po nasvetu stroškovnega odseka se jemlje računski sklep za l. 1880 na znanje. Poslanec Wolfart praša vlado, hoče li opustiti soline v Kaluš. Govorica o tem vznemirja ljudstvo. Pietay nasvetuje, vlada naj se pozivlje, da vpelje poljski jezik pri državnem pravištvu, pri pošti in telegrafu za vradni jezik.

Iz Sarajeva kaže službeni list (I, 8), da se je v nadškofiji Vrhbosenski in v škofiji Banjaluški Petrovega peneze na dan sv. Petra in Pavla nabralo 734 gld. (nadbiskup sam je daroval 50 gld., korarji po 10 gld. itd.) ter poslalo v Rimu sv. Očetu v znak sinovske vdanosti in zahvalnosti, da je v god sv. Cirila in Metoda l. 1881 vstanovil hierarhijo za Bosno in Hercegovino. Ker je po novi odločbi generalovi, da definatorji imajo stanovati v prihodnje v samostanih, dosedanji župnik p. Andrej Buzuk odšel v samostan Kreševski, je naš rojak g. kanonik A. Jeglič župnik Sarajevski, dokler ne pride tje novi v to odločeni gospod. Tudi je v istem listu nekoliko pojasnjena razmera med nadškofom in frančiškani zastran fará, ki nikakor ni tako napeta, kakor pripovedujejo nekteri časniki. V vsaktero pomoč bodi priporočena Bosna!

Vnanje države.

Nemški katoliki so imeli letos svoj XXIX. splošnji zbor v Frankobrodu ob Menu 13., 14. in 15. t. m., pri katerem so mnogo govorili o žalostnih razmerah sv. Očeta v sredi laških rovarjev in nezveste vlade.

Iz Carigrada. Poslanci vevlasti so se zbrali 18. t. m., da se posvetujejo zastran grško-turških mejnih preprirov.

Iz Moskve 20. septembra. Cesarska obitelj in cesarjevi bratje so prišli iz Petersburga v Moskvo 20. t. m. vstopivši v mesto je prebivalstvo veselo pozdravljalo. Cesar je sprejel v Kermu nagovor župana. Črnogorski knez je spremljal cesarsko obitelj.

V Egiptu je bilo pri armadi 6 katoliških duhovnov. — Častniki so stregli pri sv. maši. Tako postopa krivoverska Anglija, a Francosko ne privošči vojakom tolažbe sv. vere.

Izvirni dopisi.

Na Skalnici, 16. septembra. (Cesarjevo potovanje in slovesni sprejem na Primorju.) Da bode naš presvitli Cesar povsod po slovenskem Primorju prav slovesno sprejet, v tem ni bilo nobene dvombe, ker naša zvestoba ostane, vkljub temu, da ne moremo še uživati popolne ravnopravnosti z ostalimi narodi, vendar le neomahljiva. S tem kratenjem ravnopravnosti pa nima posvečena oseba

Njih Veličans'va ničesa opraviti, marveč mi Slovenci vemo prav dobro, kakšna cokla nam brani zlasti v Primorju vživanje ravnopravnosti. Potovanje in izvanredno prijazno vedenje cesarjevo do Slovencev nam je pa porok boljše prihodnosti. Od Predila do Gorice je bilo to potovanje enako zmagoslavju. Prepričali so se naš Cesar, da tukaj biva pošten slovenski rod, kateri ga je z burnimi živio-klici, slavoloki, zvonenjem in streljanjem povsod prav navdušeno pa odkritosrčno pozdravljaj, tako da zamorejo tudi v najbolj burnih in hudih časih šteti na našo neomahljivo zvestobo. Povsod so presvitli car in gospodar izrazili svoje veselje in zahvalo za tolik navdušeni sprejem. V nekem kraju so se zahvalili naši slovenski duhovščini, ker ima le ona največje zasluge, da Jim je narod s toliko zvestobo vdan. Povsod je bila, kolikor se je dalo tudi duhovščina na obed povabljenaa. Posebno navdušeno sprejeti so bili naš car vladar v Solkanu le 1/2 ure od Gorice oddaljenem. Tú sta jih pozdravila g. župan in prečast. g. administrator solkanske župnije v slovenskem jeziku; posebno lep nagovor je imel poslednji z milo prošnjo za blagoslov iz nebes. Kako nespametno menijo toraj tisti, ki pravijo, da naj se cesarja rajše v nemškem jeziku nagovarja in pozdravlja mesto v svojem! Glejte, jaz sem pa iz gotovega vira, od treh njegovih telesnih stražnikov dobrih Slovencev, (eden je iz Mengša, drugi iz Postojne, tretji iz Razdrtega) s katerimi sem imel priliko govoriti, zvedel, da so Cesar najbolj zadovoljni, kadar jih kdo v slovenskem jeziku brez hinavščine pozdravlja; potem naj se še le odgovarja v jeziku, v katerem jim Cesar govorijo. Isti stražniki so mi pripovedovali, kako so Cesar brez vse skrbi, zatorej brez telesne straže do Gorice potovali; še le v Gorico je došlo 15 telesnih stražnikov, dvornih žandarmov imenovanih, v Trstu pa J.h čaka zopet 15. To potovanje Cesarjevo po Goriškem brez straž le z malim navadnim spremstvom dela čast naši deželi. Kako navdušeno pa je bilo še le sprejetje v Gorici, kdo bi zamogel to dostojno opisati? Ko so bili pozdravljeni pri vходу v mesto tik gostilnicice „Koterini“ od župana Mauroviča, in z burnimi do neba donečimi „živio-klici“, kateri so prepili redke laške „viva klice“ in ko Jim je deklica, blezo še le 3 leta imajoča,*) poklonila lep šopek cvetic, in so ostale belo oblečene deklice z cveticami Cesarja prijetno obsule na Njih osebo jih metajoče, se podajo s spremstvom v mesto, ki je bilo skoz in skoz prekrasno z zastavami mestnimi in deželaini okinčano. Velika gnječa je bila pri vходу v mesto pri Ritterjevi palači, in le počasi se je pomikala množica tú skoz malo ozko ulico nad Korenom. Cesar so bili vidno vsi gnojeni od burnega pozdravljanja. Slovenci goriški in iz okolice so s svojimi živio-klici pokazali, da smo mi na Primorskem res v večini. Posebna navdušenost je vladala med nami, kedar smo stopali v ogromnem številu, kajti ves veliki Travnik je bil poln večidel Slovencev baklonoscev, memo Cesarja na nas'onom glavarstvenega poslopja stoječega oblečenega v polkovsko uniformo. Gromoviti „živio cesar!“ so Jim gromeli nasproti; Cesar so pa prijazno z roko vedno odzdravljali. Viak nad 2.000 baklonoscev je stopal potem po mestnih ulicah, z vednimi „živio-klici“ na Cesarja in Avstrijo. Posebno pa so doneli „živila Avstrija“, pred magistratovim poslopjem, menda ne brez pomembe!

*) Hčerka veteranskega predsednika žl. Katinella. Pis.

Moje pero je preokorno opisovati vse te prizore slovenske navdušenosti vseh stanov. Kako bi pa zamogel dostojno opisati še le prekrasni slovesni spreved memo Cesarja na malih Rojicah 13. t. m. pod železniško goriško postajo? Cesar stoječi pod krasnim prestolom gledajo neizmerne množice memo korakati, ktere jih pozdravljajo z burnimi „živio in vivaklici“. Vsaka občina laškega in slovenskega Primorja je pod svojo zastavo — tudi slovenskih je bilo nekaj viditi — in mnogotere tudi z godbo memo Cesarja navdušeno in burno ga pozdravlja korakala; to je bil veličastni prizor! Vmes so peli slovenski pevci (blezo 150) pod vodstvom g. Hribarja v vseh treh jezikih. Nad vse se pa je dopadala slovenska kantata č. g. Gregorčiča. Cesar so se osebno zahvalili g. pevovodji. Predstavljalo se je pri tem radostnem „defiliranju“ goriških občin narodne običaje, kakor n. pr. kmetovsko ženitvanje na Goriškem, posebno lepo je bilo viditi tudi ribiče in ribarice iz Grada z mrežami in drugim orodjem memo korakati peva-joče ribiške pesmi z godbo. Vsako rokodelstvo je bilo dobro zastopano. Tudi lovci in lovski psi so obračali posebno pozornost na Cesarja; vse to memostopanje slovesnega spreveda je trajalo od 4—5½ ure popoldne. S polno zadovoljnostjo so se Cesar vrnili v mesto! (Več o tem glej „Soče“ 37. l.) od 15. sept. t. l.

Iz Štajerskega. (Koroške dekliske šole; naš deželni odbor; obligatni kresi.) Kar zadeva Korošče, naše sosedje, nas je jako veselilo, da so patriotični, pa tudi trditveni, da se sporazumijo mirno s Slovenci. Želimo le, da sporazumjenje vrhunec doseže in postane celo. Nekaj pa moramo k temu prijazno omeniti, kar nam zdaj ne dopada. Slovenci so pri sedanjem sporazumljenju še trpeli nekaj, in sicer v šolah, med kojimi omenimo zlasti dekliske celovške šole, v kojih naš jezik silo trpi. Naši štajerski starši namreč radi, ker so dekliske učilnice v Mariboru in na Kranjskem prenapolnjene, pošiljajo dekleta v Celovec, kjer pa žali Bože ne slišijo ene slovenske besede, ter se narodu celo izneverijo domu prišedše, med tem ko je na domu tudi nekaj slovenski jezik v šoli obveljal, če tudi oziroma na nemščino še premalo. Ako bi tako ostalo, mirne vesti ne bi koroških šol priporočali, in ovo zlo zadene gotovo tudi domače koroške stariše slovenske. Trdi se nam, da po dekliskih šolah ni niti jedne slovenske učiteljice. Upamo, da si sl. g. Einšpieler reč pregleda, ker ima gotovo moč in voljo nekoliko pomagati. Sedanje sporazumenje toraj še ni pravo, in ako Korošci sploh hvalijo svojo versko prizanesljivost ali toleranco morda celo nekoliko preveč in na škodo katoličanov: naj se skoraj poprimejo tudi narodne. Ako se v viših dekliskih šolah obligatno tuj jezik francoski in italijanski kakor drugod uči, domači, drugi deželni jezik, pa ne, je to krivica v prejšnji dobi najdena, ki se pa ima sedaj odpraviti, in koroška dobrovoljnost enaka dunajski, naj postane Slovincu dejanska! Živila! —

Gradec je štajerske Slovence parkrat iznemiril zadnji čas; odposlal je prof. Žitka, na Slatino pa nastavil ravnatelja pruskega. Tukaj ne bo bolje, preden ne pride nov deželni zbor, nov odbor, večja majoriteta in pri-

*) G. K. več tednov ni bil v Ljubljani, in so se morda tedaj zgubile njemu poslani reči. Zato je sploh najbolje vse adresirati na vredništvo. Vred.

jaznost nemških konservativcev, ali pa to kar poslanec Herman nasvetuje.

Par slovenskih listov je bilo nasvetovalo obligatne letne kresove za svečanost sv. Cirila in Metoda. V našem kraju je sploh malo lesa pa velika revšina, zato zdaj obligatni kresi niso svetovati, marveč le prostovoljni.

Domače novice.

V Ljubljani, 23. septembra.

(Dijaški dom) „Studentenheim“ dvorano, kjer bode prostora za 20 dijakov po dnevi in po noči, mislijo napraviti v odzadnjih prostorih streljišča. Mestni blagajnik Hengthaler se mnogo trudi za to.

(Slovensko učiteljsko društvo.) (Dalje.)

G. Gabršček učitelj na Zidanem mostu pravi med drugim, da je tudi osemletna šolska dolžnost premala za vzobrazbo. (Res da, človek se nikoli ne izuči, a zato je človeku življenje.) Govornik odavetuje, trgati vezi, katere vežejo kranjske in štajarske učitelje; šolska novela ima dosti določeb, za katere se učitelj ne more izreči. Naj bi se sklepanje o noveli opustilo, in sprejel nasvet: „Slovensko učiteljsko društvo“ prosi slovenske državne poslance, da vplivajo pri slavni vladi na to, da se šolska novela le v toliko sprejme, v kolikor se ona ozira na občne potrebe vseh slovenskih pokrajin.

Govori še učitelj g. Stanonik, ki pravi, da kmet zgodaj potrebuje svoje otroke za delo in osemletna šolska dolžnost bi bila strogo izpeljana le na škodo kmetijstvu.

Učitelj g. Močnik pravi, da je g. Brezovnik pripeljal kranjske učitelje do razpotja, na jedni strani se jim obeta prijaznost štajarskih učiteljev, a pogoji so taki, da pridejo sami s sabo v nasprotje, ako jih sprejmo, in s tem zavržejo to, kar so dosihmal trdili; po drugi strani pridejo pa navskriž s tistimi, ki Slovence podpirajo v državnem zboru in z zastopniki slovenskega ljudstva. Mar se slovenski učitelji le po jeziku ločijo od nemškutarških učiteljev? Politika slovenskih učiteljev ne sme drugače biti, kakor je politika tistih, ki Slovence zastopajo v deželnih in državnih zborih. To kar je učiteljem nasvetovanega, daleč, daleč sega itd.

G. Lapajne misli, da bi se zbor ne izrazil ne za 6-, niti za 8letno šolsko dolžnost, ako se sprejme njegova resolucija.

G. profesor Šuklje k stvarni opombi pravi, da on ni zoper šolsko vzobrazenje, kjer je ljudstvo gosto naseljeno, vzlasti po trgih in mestih je izpeljiva šolska postava, a drugače je po samotni in oddaljenih krajih. Nemški učitelji so nahujskani in demonstrirajo zoper sedanje ministerstvo; slovenski učitelji naj gledajo, da se jim na limance ne usedejo. — G. Brezovnik je za to, da se ministerstvu izjavi zaupanje, a ne o prihodki šolske novele. — Pri glasovanju se sprejme predlog gospoda Gabrščeka z veliko večino, drugi predlogi potem odpadejo.

Učitelj g. Stegnar nasvetuje, naj se izreče sedanji vladi zaupanje za njeno delovanje v korist in prid naročni šoli. Sprejme se jednoglasno z živim odobravanjem. — Izmed posameznih predlogov omenimo te-le. „Učiteljski Tovariš“ naj bi vzhajal namesto dvakrat po trikrat na mesec. — Učitelji naj bi se z leti pomikali v višje plače naprej, da bi tudi učitelj, ki ima manjšo plačo prišel kedaj na boljše stopnjo.“ — Učiteljem naj bi se v pokojnino štela leta, takoj, ko dostoji učiteljski izpit, ako ravno še ni stalno umeščen (predlog g. Kavčiča). (Konec prih.)

(Neprestano deževno vreme) žuga uničiti ves pridelek, kar ga je še na polji in v vinogradih; ljubljansko močvirje stoji deloma pod vodo, pa kmetje ob njem so ob ves jesenski pridelek, kdor ni spravil otave, letos mu je treba ne bo, pokošeno je voda odnesla, kar pa stoji je vse zablateno, tako da ne bode za živinsko klajo. — Naj huje je, se ve, ob velikih rekah, ob Posavji in Podravji, ljudje niso le ob letošnji pridelek, marveč nekateri so za vselej osiroteni. Reva in beda povsod, kamor pogledamo; prvi letošnji pridelek je obveselil kmeta in gospoda, a sedaj pa trpi kmet in za njim bodo trpeli vsi stanovi.

Razne reči.

— V Ormužu bode imela skupina velikih posestnikov 27. t. m. volitev za okrajni zastop namesto ranjkega gosp. fajmoštra G. Majheniča.

— Morilec diurnista Leopolda Čebula, Vincenc Muršec, se je sam oglašil pri sodnji v Ptuj, ter obstal hudodelstvo.

— Mil. knez in škof mariborski so se z bogoslovskim profesorjem dr. Napotnikom podali v Solnograd k 13stoletnici.

— Na Gorenjem Avstrijskem je bila letos prav slaba letina, vzrastlo je mnogo žita, ali ob času žetve je neprestano lilo, in ker tam nimajo kozelcev, je tam žito na polji gnjilo in se vznášalo; predstojništvo katoliškega društva se je obrnilo do denarstvenega ministerstva, da bi privolilo nekaj olajšav pri davku zaradi kuhe žganja iz vznášenega žita. A ministerstvo prošnje ni sprejelo, in sicer zaradi pogodbe z Ogersko ne, s katero se je vlada pobotala o tem davku dne 27. junija 1878. — Katoliško društvo pa je vložilo tudi prošnjo zaradi znižanja davka v tem letu; v prošnji pravijo, da se je zemljišni davek o zg. Avstrijskem to leto povikšal, a letina je tako slaba, da mnogo gospodarjev še semena ni pridelalo, reč, pšenica se je na polju spridila, kolikor je še ni bilo spravljene, drugi pridelek, ki je še na polju, bode uničila moča. Nov hišni davek se prav visoko nastavlja, kako bode kmet mogel plačevati visoke davke, ko še za živež ni pridelal. — Tako prosijo zg. Avstrijci pri ministerstvu.

Tržne cene v Ljubljani.

15. septembra.

Pšenica banaška hektoliter 9 gl. 07 kr.; domača 8 gl. 75 kr. — reč 5 gl. 28 kr.; — ječmen 4 gl. 12 kr.; — oves 2 gl. 87 kr.; — ajda 5 gl. 44 kr.; — proso 5 gl. 28 kr.; — koruza 7 gl.

Javne dražbe.

26. septembra. 3. eks. držb. pos. J. Cudrman iz Bašlja. Kranj. 1. eks. držb. pos. Aleša Strupi iz Dvorjij 2352 gl. Kranj.

27. septembra. 1. eks. držb. užitnih pravic zemljišč Jerneja Habijan iz Babne gorice. 1. eks. držb. pos. Alojzija Berčar iz Ilona 2076 gl. Mokronog. 1. eks. držb. Jakoba Kocjan Čužna vas 264 gl. Mokronog. 1. eks. držb. zemljišče † Sifer iz Bistrice 2874 gl. Radoljica. 1. eks. držb. pos. Jozeta Krašman iz Šmarije 180 gl. Ljubljana. 1. eks. zemljišče Jakoba Dimnik iz Bizovika Urb. N. 339 gl. Ljubljana.

Umrli so:

19. septembra. Apolonija Jakopič, 61 l., za prisadom želodeca.

20. septembra. Tomaž Oblak, 60 l., mrtev najden.

21. septembra. August Češnovar, 19 dni, davica. Marija Pristavec, 45 l., jetika.

V bolnišnici:

20. septembra. Lorenc Mlinar, 55 l., zaliv krvi v možganih.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.